

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ирина Генова

Нов български университет, Институт за изследване на изкуствата
за присъждане на научната степен „доктор на науките“
на доц. д-р Саша Симеонова Лозанова, Лесотехнически университет, София

Дисертационен труд на тема „Изкуството в дизайна (Европейска архитектура, интериорна среда и изделия на дизайна 1830-2000)“ на доц. д-р Саша Лозанова от Лесотехническия университет в София е представен за защита в докторската програма на департамент „Дизайн“ в Нов български университет.

Дисертацията съдържа 309 страници и приложение от 96 черно-бели илюстрации в обем от 70 страници. Текстът е структуриран в увод, пет основни глави, всяка от които с по четири подглави, и заключение. Изложението се разгръща хронологически. Главите са с общото повтарящо се заглавие „Европейска архитектура, интериорна среда и изделия на дизайна“ (което е също и подзаглавие на дисертацията) за различните последователно разгледани периоди. В заглавията на главите 3 и 4 има припокриване на периодите (Глава 3 1914-1930 и Глава 4 1920-1940), което би било добре да се обясни по-подробно в изложението. Подглавите също са еднотипни: Естетически и художествени тенденции на епохата; Обществена архитектура; Жилищна архитектура и Изделия на дизайна, последната с пет подчасти за различни материали – дърво, тъкани, метал, керамика и порцелан, стъкло. Впечатлението за изравняване на акцентите на интерес към различни исторически моменти и културни ситуации би могло да се избегне с наименования на отделните части (глави и подглави), които фокусират вниманието на читателя върху възлови проблеми. По този начин ще стане по-ясен и авторовият подход към проблематизирането на изложения материал.

В края на работата следват „Цитирани източници“ и „Библиография“. Тук би било добре да се обясни принципът на разделянето им.

Трябва да се отбележи, че обектът на изследване и неговите цели са ясно посочени от авторката: „И така, обект на изследването е развитието на европейската архитектура, интериорна среда и изделия на дизайна в дадените исторически рамки.“ (с. 6); „Основна цел на труда е да се очертаят и акцентират творческите постижения в избраните материално-предметни области, да се разкрие богатството и многообразието на архитектурата, интериора и изделията в него...“ (с. 7). Като цяло, тази цел е изпълнена в дисертационния труд. Основният метод на проучване, както посочва авторката, е „историческият, включващ сравнителен и съпоставителен ракурс: преглед, анализ, интерпретация – тълкуване“ (с. 9).

В заключението Саша Лозанова представя обобщено разгледаните периоди и „по-важните тези, свързани с проблематиката на изследването, следвайки историческата хронология и структурата на текста“.

Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертационния труд. Обобщеното изложение, структуриране и коментар на значим по обем и времеви обхват материал от областта на архитектурата и дизайна е посочено с основание от авторката сред основните приноси на труда (Автореферат, Основни приноси..., т. 1, т. 4, т. 6).

Изпълнени са изискванията за публикации по темата на дисертацията в български и чуждестранни издания. От приложения от Саша Лозанова списък става ясно, че интересите ѝ в тази област са дълготрайни.

В изкуствоведската книжнина в България такава мащабна работа върху европейската архитектура и дизайн се появява за първи път. Авторката трябва да борави умело с голямо количество чуждестранни източници. Тук е от значение нейният подбор. В днешно време, с развитието на интернет мрежата и насищането ѝ с бази данни с улеснен достъп, изследванията в която и да било област се извършват и представят като резултат в много широк контекст. Мащабният проект на Саша Лозанова е безспорно впечатляващ. Добре би било съвременната информационна среда да проличи по-ясно в амбициозното ѝ начинание.

Полезността от представянето на български език на голямо количество фактологичен материал в тази област е потвърдена от издаването на предложения

дисертационен труд в книга, препоръчана от Лесотехническият университет в София като „Учебно пособие за магистри“ (Саша Лозанова. Изкуството в дизайна (Европейска архитектура, интериорна среда и изделия на дизайна 1830-2000). София 2014, Изд. *Графика 19*“). В книжен вид след всяка от главите са поставени задачи за студентите.

Прието и очаквано е в рецензиите и становищата да бъдат включени критични бележки и препоръки (не много), които евентуално да бъдат взети предвид при подготвянето на книжно издание. В този случай, обаче, книгата предшества дисертацията. Остава ни предположението, че тя ще бъде преиздадена и тогава бележките и препоръките ще придобият смисъл. Към вече изразените препоръки ще добавя и тази за още един внимателен прочит, за да бъдат избегнати неправилни транскрипции на български език, като „артнуво“ и „артдеко“ (вместо „ар нуво“ и „ар деко“), както и някои коректорски пропуски.

Тези бележки нямат за цел да поставят под съмнение посочените приноси на работата. Нека повторя: В изкуствоведската книжнина в България такова мащабно обобщено и систематизирано изложение на значим по времеви обхват материал от областта на архитектурата и дизайна се появява за първи път. То безспорно има практическа приложимост.

Заключение:

Постиженията на дисертационния труд и неговата практическа приложимост в областта на висшето образование, както и цялостната изследователска и преподавателска дейност на кандидатката, ми дават основание да предложа на уважаемото научно жури да присъди на доц. д-р Саша Лозанова научната степен „доктор на науките“.

Проф. д-р Ирина Генова